

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyed évre 1 frt 25 kr. — Községeknek, körjegyzőknek és tanítóknak 4 frt. **Egyes szám ára 10 kr.**

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Tóth János.

Társzerkesztő: Dr. Dudek János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. szám.

Hirdetési árak: Egy háromhasábos petítor ára bélyegen kívül 8 kr. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szögig 2 frt 30 kr. minden további megkezdett 100 szó után 1 frttal több.

A kongrua-rendelet.

A magyar katolikusok e napokban meglepetésben részesültek. A vallás és közoktatási s a pénzügyminiszter 1898. évi október hó 24-éről keltezte rendeletet bocsátottak ki a kath. papság kongruájának ideiglenes rendezéséről.

Nem akarjuk magát a rendeletet részletesen ismertetni, hiszen azt az érdekeltek az egyházmegyei hatóságtól ugyis megkapják, a püspöki utasítással együtt. Csak azon közjogi sérelmekre akarunk rámutatni, melyek ezen rendelet által a magyar kath. egyházat érték, s azon megfoghatatlan közönyre, melylyel a magyar katolikusok a törvényekben gyökerező jogaiknak csorbítását és folyton szűkebb körre való szorítását nézik.

A magas kormány ezen említett rendelet kibocsátásánál egészen helyesen járt ugyan el, mert az 1898. évi XIV. t. cikk 23. §-a arra felhatalmazta. De azon felhatalmazás ezen esetben nem felelt meg közjogunknak, s a magyar kath. egyházra sérelmet foglal magában.

Az 1898. évi XIV. cikk ugyanis csak a nemkatolikus bevett vallásfelekezettek lelkeszeinek kongruáját rendezi véglegesen, a kath. egyházzal nem intézkedik. Ez által tehát a törvényhozás maga is külön

jogviszonyoknak fenállását ismeri el a kath. egyházra nézve, a mint az törvényeink szerint valóban úgy is van. Csak hogy ezen jogi különállás dacára, s a magyar kath. egyház évszázados szervezetének s jogainak figyelmen kívül hagyása mellett a végrehajtó hatalmat, a kormányt bizza meg, hogy a kongrua ügyét, melyet a többi vallásfelekezetre nézve maga a törvényhozás rendezett, a katolikus egyházra vonatkozólag a végrehajtó hatalom adminisztratív uton ideiglenesen szabályozza.

Már pedig közjogunk szerint a kath. kongruának ideiglenes rendezése is mint az egyház szervezetébe vágó ügy, nem pedig pusztán adminisztratív kérdés, kizárólag csak Ő Felségét, mint a magyar kath. egyház legfőbb kegyurát illeti, a ki ezen jogánál fogva szabályozhatja egyelőre ezen ügyet rendeletileg, természetesen az 1848. évi III. cikknek megfelelő módon, s abban bízhatja meg rendeletének végrehajtásával *Wlassics és Lukács miniszter urakat.*

Közjogunk szerint tehát a törvényhozásnak Ő Felségét mint legfőbb kegyurat kellett volna a rendeletnek alkotmányos módon való kibocsátására felkérnie, hogy a kath. lelkeszeken is segítve legyen addig, amíg a törvényhozás az egy-

ház jogainak megóvása mellett végleg nem intézkedik.

Ne mondja senki, hogy ez szörszálhasogatás; mert az nem mindegy, valjon Ő Felsége, mint legfőbb kegyur az ősi jog alapján intézkedik-e a magyar kath. egyház szervezeti belügyében, avagy pedig a vallási jelleggel nem bíró kormány.

A nagy különbséget szembeötlővé teszi különben az, ha arra utalunk, hogy ha a legfőbb kegyur bocsátja ki a rendeletet, akkor a kormánynak végrehajtó szerepe nyilvánvaló, s a legmagasabb rendelet határozmányait szorosán megtartani köteles, holott a saját rendeletében a kormány maga rendelkezik, s módosítja azt tetszése szerint.

Ezen felhatalmazás s annak alapján kibocsátott rendelet azonban nagyon veszedelmes praecedent alkott a kath. egyházra, — s csak sajnálnunk lehet, hogy a főtisztelendő püspöki karnak s a törvényhozás két házában ülő kath. férfiaknak nem sikerült ezen közjogilag nem helyes megoldási mód helyett a fentjeleztük s közjogunk szerint egyedül helyes megoldási módot a törvényhozásban elfogadtatni.

A dolog már megtörtént, s intő példaul szolgálhat a jövőre, hogy a magyar katolikusok jobban tanulják a közjogot, s ahhoz szívósabban ragaszkodjanak.

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

A mese vége.

— Irta: Schwartz Józsika. —

Vajjon ki emlékszik még?

Senki és semmi. Csak a sárguló levelek halk zizegése suttozga már: volt egyszer egy bájos kis leány, egy szerencsétlen apa s egy bűvös asszony. Hová és merre vitte a szellő utolsó sóhajukat? Vajjon ki emlékszik még arra a felséges szép szőke asszonyra, ki az örömök sokaságát s a szenvedés Golgotháját is végig élte egyaránt. Ki emlékszik még arra, hogy Margit, a szép fiatal mostoha elhalászta mostoha-leányának, Ellának jegyesét bűnös szerelemre, hogy hűtlen lett férjéhez, Ella atyjához, ki midőn a bűn napvilágra jött, eladta házat, földjeit s ráülve vagyonának utolsó roncsára, fényes fogatára, egyenesen neki hajtattott a nagy Dunának, s ott van eltemetve, mint az ősmagyar, lovastól, mindenestől a Duna hullámaiban. És ebből a boldogságból nem maradt meg élve semmi, csak a bűn. A bűnnek okozója Margit, a csalfa asszony, hogy itt vezekelje le büntetését e földön, hogy lakoljon kacérságáért, melylyel két ártatlan lelket halálba kergetett.

Most őszies esunya időben nehéz is elképzelni a nagyon meleg időt, olyan hőséget, mint akkor volt. Nehéz volt még a lélekzés is. Egyetlen járó-kelő sem volt a gyéren megvilágított Lipót-utcában, s a nyitva hagyott ablakokból alig hallatszott egy-egy hang.

Mozdulatlanul, miként egy szobor, fálnak támasztott fejjel állt egy női alak az angol kisasszonyok templomának ajtajánál. Hosszú szőke haja kuszáltan lógott hasonlóan megfakult ruhájára, s csak szagatott lélekzése mutatta benne az élő embert.

Elszört krajeárok heverték mellette — miből következtetni lehet a nő kilétére — s mit a többi koldus kollegák irigykedve rendszeren el szoktak lopkodni tőle, most azonban már azok is eltávoztak szegényes odújokba nyugodni. Dacára az előrehaladott időnek, ő még mindig ott állt egy-magában, egyedül.

Ő miatta a vörös krajeárok nyugodtan heverhettek ott, soha sem nyújtotta kezét utánok, imádságból élt ő, nem volt szüksége kenyérre.

Mély, fájdalmas vonások árnyalták arcát, melynek szenvedő kifejezését növelte a fakó szőke haj. A legmélyebbre alázkodott, sanyargott, túrt, szenvedett, mert úgy érezte, a féregnél is nyomorultabb ő. Sirt és imádkozott, térteit véresre

horzsolva s remegett, megborzadt a lelke, teste a gondolatra: hátha ez még mind kevés, nagyon kevés, nem elég Istennek és az igazságnak!

Szépsége elmúlt már, de szabályos vonásai megmaradtak, haját pedig — ezt az egykor ésbontó haját — két kezével tépdeste.

S amint ott állt egy alkalommal a templom oszlopánál támaszkodva, egy templomlátogató a félelem és bámulat hangján suttozta:

— Ki vagy te, bűnbánó Magdolna?

És összeszorult a szíve a felelet hallatára, noha a bűn nagyságát nem is ismerte.

— Magdolnának megbocsátattak bűnei... s az enyém... vétkezik tán még az is, aki megszan...

Mert nincs nagyobb bűn az övénel, asszony nem vétkezhetik gonoszabbul, mint ő vétkezett egymásután.

Isten színe előtt az oltárnál, hazug szóval csábos ajakán esküdött a szent keresztre. Akkor ugyan még nem volt benne roszakarat, és mégis tönkre tette két embernek a boldogságát és életét. Lassan-lassan hatott mérge két nemes szívre, hogy annál jobban törje-zuzza éles fájdalommal az apa szívet, lábbal tapossa annak féltve őrzött becsületét, s egy jóságos arcú, édes-bájos leányka rózsaszínű álmait tépte szomorú foszlányokká,

Ennél még súlyosabb természetű jog-sérelem foglaltatik magában a rendeletben. A magyar kath. egyháznak tudvalevőleg évszázados s törvényesen elismert szervezete van. A miniszteri rendelet azonban ezt figyelmen kívül hagyja, s a kath. egyház szervezetében fenállónak ismer el: *lelkészskéket, hitközségi eljárásiakat, felekezeti főhatóságokat és egyházi kerületeket*, sőt feltételezi, hogy lehetséges, hogy *főhatóság sincsen*, mert azt mondja több ízben is, hogy *ilyennek nem léteben*. Ez pedig nemcsak a kath. egyház, de a többi keresztény vallásfelekezetek szervezetében sem fordul elő, hanem csakis a zsidóknál van külön rabbinatus (lelkészség), van külön hitközség s nincs felekezeti főhatóság.

A magyar törvény ismeri a plebániát, melynek vezetője a plebános, van megyés püspöke, kinek joghatósága alá az egyházmegye területén levő minden plebánia tartozik, de nem ismer semmi-féle hitközségi eljárásiakat.

Minek használ a magas kormány rendeletében ilyen téves s törvényeinknek meg nem felelő kifejezéseket, hiszen annak semmi célja nem lehet, de elkeserítheti a katolikusokat. Hiszen ott van a kath. ügyek referense a miniszteriumban, miért nem kérdezték meg azt, hogy milyen a kath. egyház szervezete, ha már annak kongruája iránt intézkedni akartak.

Sérelem az is, hogy a lelkésznek okiratokkal kell kimutatnia *kvalifikációját*, s ha az okirat nem magyar, az hiteles magyar fordításban melléklendő.

Eddig úgy tudtuk, hogy a kath. papság kvalifikációjának *egyedüli törvényes bírálója a megyés püspök*. Őt illette meg azon jog meghatározni azt, valljon azon egyén, a kit felszentelni akar, bir-e a kellő előtanulmányokkal, s jártas-e a hit-tudományokban.

Most már a vallás és közoktatási miniszter fogja majd a rendelet szerint elbírálni, van-e a kongrua kiegészítéseért

folyamodó plebánosnak kellő lelkési kvalifikációja, vagy sem.

De ott van a nyelv kérdése is. A róm. kath. egyház hivatalos nyelve a latin, a görög katolikusoké az orosz vagy román, melynek egyházi ügyekben való használatára jogosultak. Ezt most már a miniszter urak el nem ismerik, hanem a rendeletben hiteles magyar fordítást kívánják, mintha csak a kath. ügyek miniszteri referensének, mint egyházi férfinak nem kellene például latinul tudnia, s mintha azon szakosztályban az ügyek elintézhethetése végett az orosz s román nyelvre szükség nem volna.

Mi határozottan követeljük az állami nyelv jogainak elismerését s érvényesítését, de ennek nem szabad járnia a hitélet befolyásolásával s a magyar alkotmányhoz s a felséges királyhoz odaadó hűséggel ragaszkodó magyar kath. egyház jogainak sérelmével.

Van azonban egy fontos dolog, a mit a miniszteri rendelet teljesen figyelmen kívül hagy: a *patronatusi jog*.

A plebános a patronustól nyeri praesentáját, a ki a hivekkel egyetemben a plebános ellátásáról a kánoni visitatio által megállapított módon gondoskodni tartozik.

A plebános javadalmának elfoglalása alkalmával tudja miből áll a jövedelme. S ha abból meg ^{hív} nem élhet, kitől van joga kérnie s elfogadnia a felsegitést? Ugy-e első sorban a *patronustól s. hiveitől*. S csak akkor, ha ezek azt megtenni nem akarják, vagy szegénységük miatt arra nem képesek, fordulhat helyzetének javítása végett: kihez? — a *megyés püspökhöz*, a ki, a mint azt a kanonika visitatio ezer esetben bizonyítja, alapítványt tesz a javadalmazás megjavítása céljából.

Most a rendelet *állami segílyt* helyez kilátásba. — Kérem, jogában áll-e bármely plebánosnak a kongrua kiegészítését a minisztertől kérnie mindaddig, *míg a patronus s hivi tagadólá nem válaszoltak*.

Erre, azt hiszem, mindenki a ki a magyar egyházzal csak kissé is ismeri, azt fogja mondani, hogy *nem*; mert a patronusnak s a hiveknek nem csak hogy kötelességök a plebános ellátásáról gondoskodni, de joguk van ahhoz is, hogy neki az állásának s papi tekintélyének megfelelő, most már törvényesen 800 frt-ban megállapított javadalmazást nyújtva, megköveteljék, hogy magát esetleges anyagi előnyök elérése céljából semmi más befolyásnak alá ne vesse.

A plebános hiveinek lelki gondozására vállalkozott, ezt kötelessége teljesíteni, s ebben másnak, mint megyés püspökének befolyása s felügyelete alatt nem állhat.

Ha tehát a patronus s a hivek a kongrua kiegészítésének kérését ellenzik, s azt maguk felajánlják, a *plebánosnak jogában nem is áll* a talán kényelmesebb s biztosabbnak létező állami segílyt igénybe vennie.

Ezt a rendelet figyelembe venni elfelejtette.

Volna még más kifogásolni való is, de nem akarunk politizálni, hanem csak a feltűnőbb sérelmekre utaltunk.

Utóvégre is a kath. egyház némi ajándékot kap a rendelettel és sokaknak jól fog esni az a morzsa is, a mit nekik a miniszter juttat.

De hogy az a magyar kath. egyház jogainak fentjelzett sérelmeivel történt, azt őszintén sajnálhatjuk, — habár — igaz — a kath. kongrua saját hatáskörben való önálló rendezésénél követett eljárás s a kath. autonomia szervezésénél kifejtett buzgalom után mást alig is várhatunk.

Justus.

Az Érsekujvári Takarékpénztár.

Már akár hogy is szépsűk, akár hogy is tagadjuk, a nagy baj bizony reánk nehezedik.

Eddigi büszkeségünk, eddigi gyarapodásunk főfészke — elveszett. Vagy legalább is hosszú

— Mi bajod leányom? Ne felj én nem bánalak. Nesze, igyál az üvegből, nagyon finom rozsólis, jót fog tenni; ilyen jót talán még nem is ittál soha.

És önti az erőtlen szájába, mitől az gyöngén köhögni kezdett. De hiába beszélt hozzá az anyóka, akár gyöngöden, akár haragosan, nem ad feleletet, nem válaszol a feleledt beteg, maga elé bámul és hallgat konokul, s kárba vesz az öreg szidása.

— No de ilyet! A hálátlan, még feleletet sem akar adni. De nem hiába nevezik „büszke rongy“-nak, éppen rá illik... no nini... hálátlan teremtése, te! Ez a köszönet a finom snapszomért? No megállj „büszke rongy“!...

A szertartás véget ért, zúg az orgona hangja, a násznép kifelé tart. És lassan ürül az egész templom. A koldusok is távozóban vannak, a templom kapuját is bezárták már, őt kizuszkolva egy oszlophoz.

A tikkadt levegőjű utcán alig járt egy-egy lélek, tizenegyet is elütötte már a toronyóra s ő még mindig ott állt mozdulatlanul.

Nehéz, kopogó léptekkel közeledett egy rendőr. A koldus nő felvetette fejét s ijedt mozdulatot tett, mikor megpillantotta, s aztán egész önkénytelenül futásnak eredt.

durva rongyokká. Ő, ki arra volt hivatva, hogy az édes anyját helyettesítse, elvette tőle édes ábrándjait, elrabolta legnagyobb kincsét, az ideálját, kitépte szívet, megölte lelkét, s legvégül hálába fűzte mindkettőt.

Nem! nincs szenvedés, mely elég volna a megbocsáttatásért! Hisz ez már nem is szenvedés neki, az éhség, nyomorgás, fázás, tőrés, megvetés. Csak a lelke eg a lelkifurdalástól. Szabadulni nem tudó lélek, igen a lelkifurdalás, mely annak a csöndesen kuperodó alaknak bensejében tartja vad orgiáit. Az nap a szokottnál is több krajcár vörösödött a sima márvány-kockákon, esküvő volt delután.

Fényes hintók sokasága lepte el az utcát, csupa selyem és csipkébe öltözve a nők, kifogástalan eleganciával a férfiak.

A fakó koldusasszony érdektelenül nézte a cifra menetet. Nem érdekelte a selyem-csipkébe öltözött fehér illuzióba burkolt menyasszony; nem látta volna, hogy az egy szép üde kis leány, amint nem látta a habos csipkével eltakart szikár természet, csunya arcot.

Nem hallotta a körülötte folyt suttogást sem. Mit is törődött volna ő azzal, hogy egy szép fiatal orvos elvesz egy ilyen csunya pénzsákok! Mit bánja ő, hogy mit tesznek az emberek, mit

pletykáznak, milyen a világ rendes és rendellenes forgása.

A menet pedig haladt szép lassan, méltóságteljesen. Legelől rózsaszín ruhás, fehér virágú leányok lépegettek mosolyogva és szép és csunya asszonyok s a színek egybevegyült tarkasága. Utolsóelőttinek jött a menyasszony, s legvégül a daliás vőlegény az örömannyával.

A fakó nő nem lát mindebből mást, mint egy hosszú emborsort, s mereven bámul egy szentet ábrázoló szoborra. S mikor üres lett előtte a tér, véget ért a menet, önkéntelenül elfordítá fejét s utánok nézett.

— Lehetetlen... Lábujjhegyre ágaskodott, kinyújtá nyakát s úgy nézte, nézte az utolsó haladó férfialakot, vajjon álom-e, vagy igazi hús és vérből való alak az?

És megborzadt. Hideg verejték ült homlokára. Még jobban akarja látni, de nem lehet, mert egyszerre nagy sötétség lett mindenütt, szeméi elhomályosultak s végig bukott a kövezeten.

A többi koldusasszony érzéketlenül hagyta volna fekeve a „büszke rongy“-ot, mint egymásközt neveztek, ha egy öreg anyókanak meg nem esik szíve rajta, s derekánál fogva egy sarokba nem vonszolja. Kulacsot kotort ki tarisznyájából s meleg hangon szólott hozzá:

időre megszűnt az lenni, a mi eddig volt, — vezető majdnem minden tekintetben.

Nemrég ünnepeltük takarékpénztárunk 50 évi fennállásának jubileumát, s akkor még nagy hosannával áldoztunk 5000 koronát jótékony célokra, — ma pedig azt mondják nekünk a bpesti szakértők, hogy azok csak Potemkin falvai valának.

Az öreg Kapisztorival kivonult az üzleti gondosság, az öreg Fogd Károlylyal megszűnt az ellenőrzés szigora. S a mit e két férfinak köztiszteletben részesült becsületessége évtizedeken át fölépített, azt néhány évi dilettantismus lerombolta.

Mi is úgy jártunk, mint a szolgálatadók szoktak megjárni a cselédekkel; a míg szolgálnak mindenki dicséri, vagy legalább senki sem gáncsolja, de a mint távoznak, egyik hiba a másik után derül ki.

Mikor Hofer Ferenc ur még igazgató volt, senki sem mert ellene föllépni; most pedig már mindent az ő rovására írnak.

Az október 27-ki közgyűlésen már az új szellem nyomása látszott. „Szanalás“ lett a jelző, de ez a „rendezés“ városunkra nézve mégis erkölcsi és anyagi vereség.

Az 500 frtos részvényekből „lebélyegzés“ jelzővel leírnak 100—100 frtot, összesen 60,000 frtot. Ennek nagy részét ujváriak vesztik el.

Az intézet különféle tartalékai veszteségtartalékká változnak; ezt a 136,000 frtot is nagyobb részben az ujváriaktól viszik el.

600 drb elsőbbségi részvényt bocsájtanak ki, 400 frtjával, 6% kamatbiztosítással; s így ezen új 240,000 frt után a jövedelemből első sorban a 6% lesz fizetendő, az 50 éves jubilaris régi részvényekre jutnak azután a morzsák.

Az eddigi 22 tagu igazgatóság lemond; az új igazgatóság alighanem csak 12 tagból fog állani, s ezekből az „Első Hazai“ 4 tagot fog nevezni. Miért? Mert ő az a főrendező, a kit Ordódy Pál részvényestársunk hozott megmentésünkre, pedig az „Első Hazai“ csak 40,000 frtot jegyez.

Mily érzékeny veszteség ez a volt 22 tagra, kitűnik abból, hogy mindenik igazgatósági tag 6—8 száz frt jövedelemben részesült.

S ezen gyökeres rendezésnek mi a tulajdonképeni oka? Azt mondják a fővárosi matadorok, és az ő vidéki bámulói, hogy az intézet nagyon lekötötte az ő pénzeit a hosszú lejáratu ingatlan-kölcsönökben, és „gyöngé“ a váltótárcája, meg azután némely kölcsönre nem volt „óvatos.“

Igy rójják bűnül Hofer igazgatónak, hogy Smialovszky Valér orsz. képviselőnek a rajeci

fürdőre 100,000 frtot, Detrich Péter volt orsz. képviselőnek nyitraszeghi birtokára 350,000 frtot adott kölcsön, s ezen két ügynél 100,000 frt veszteségre számítanak.

De mi közönséges részvényesek azt mondhatjuk: miért okolják az igazgatót? Hol volt a megszavazásoknál a 22 igazgatósági tag? Hol volt az intézetnek ügyésze?

E hó 12-én lesz az új közgyűlés. Ezen napon fejezzük be az érsekújvári takarékpénztár történetének azon 50 éves multját, mely alatt igazán a városnak és vidékének volt takarékpénztára! Megkezdődik egy új korszak, melyben már csak az „Első Hazai“-nak fiókja lesz, Hevesi Ödön és Jámber Géza uraknak teljhatalmu igazgatása alatt.

A régi bizalom meghalt, nem támasztja föl többé senki.

És ha visszaemlékezünk, mily vehementiával rohantak neki az intézet főemberei ezelőtt alig két évvel, a keresztény nép akkori akaratának a képviselő-választásnál, — mekkora pressziókat gyakoroltak Kovács Pál választói ellen, — és mennyi politikai szemérmertlenséggel tolták Bánffy Mungójának szekerét, elmondhatjuk, hogy „Sic transit gloria“ — Camaeleonorum. *Részvényes.*

Ujdonságok.

Személyi hírek. Az üresedésben lévő nagy-apponyi körorvosi állásra dr. *Rossival József* egyetemes orvostudor, az ismert papképviselő unokaöccse lett helyettesítve. — *Szatmáry István* vmegyei közig. gyakornok szolgálatára Miavára, a szolgabírói hivatalhoz rendeltetett. — *Königh Kornél* drahóci körjegyzőnek lön megválasztva. — *Báró Neustädter Béla* kosztolnai segédjegyző pedig állásáról lemondott.

Egyházi hírek. *Gyurink Pál* nagybíttsei segédlelkész megkapta *Bela* plebániái javadalmát. — *Fellermayr János* a kemencei kerület h. alesperesévé és tanfelügyelővé nevezetett ki. *Harris József* székesfővárosi hitoktatónak, *Grätzer Ferenc* stomfai káplán a budapesti Jópásztorról nevezett intézet lelki igazgatójává nevezetett ki. Kápláni minőségben küldettek *Jabornik Ödön* Stomfára, *Lovász Ferenc* ujmisés Selmec-Stefoltóra, *Szuchány József* ujmisés Ohajra subsidiariusnak. *Treticzky Ferenc* garamkövesdi káplán gróf Pálffy János gyermekeihez nevelőnek nevezetett ki.

Imre napja a felsőbb leányiskolában. Megyés püspökünk tegnap ünnepelte nevenapját és pedig mint a tanuló-ifjuság atyja, a reggeli időt a felsőbb leányiskolában töltötte. 8 órakor a papság segédkezése mellett csendes

misét olvasott az intézet templomában, utána a tanári kar és számos szülő kíséretében a nagy terembe ment, hol a tanuló-ifjuság énekkara „Üdvözlő dallal“ fogadta. Mint az intézet életbeléptetőjének szolt a dal, megható szép hangon, mely jól esett nemcsak az üdvözöltnek, de a közönség szívében is visszhangra talált. Ahogy szolt a dal, szép leányhangon, ügyes vezetés mellett: Iskolánk állítója Te valál, áldjon meg érte az ég, jó Atyánk — a jó püspök szeméből legördült a könny, talán az öröm könye volt, hogy a világon még hála is létezik. Majd Zongor igazgató üdvözölte talpraesett kis beszéddel, s az intézet részéről selyembe foglalt albumot nyújtott neki át, mely gyönyörű festményekkel illusztrálva — a testvértanárnök kezi munkája — az „Üdvözlő dalt“ foglalja magában. Ezután Keresztes Izabella VI. o. tanuló üdvözölte a felsőbb leányiskolások nevében. Helyes föllépése és okos beszéde igen tetszett a püspöknek, majd az idecsatlakozott elemi leányiskolások nevében Gábel Gizella 4. o. és Kazinszky Irma 3. o. növendék beszélt, ez utóbbi a „Bácsikáját“ köszöntötte föl, lévén a püspök ur rokonságából való. Végre kilépett az icipici Arthold Oszkár az óvodások nevében s olyat kívánt a püspök urak, hogy a hallgatóság is kacajba törvén ki, vele együtt mondta az utolsó éljent. A sok jó kívánatra a püspök ur felelt: istenfélelemre és szorgalomra buzdítva a tanuló-ifjuságot. Végre az énekkar füzendített új üdvözlő dalra s ez oly szép volt, hogy az Ünnepelt kívánságára még egy dallal toldották meg, mely a „Magyar nyelvről“ zengett. Egyike volt ez az intézet legsikerültebb ünnepségeinek s a püspök ur örömmel láthatta, mit nyert általa Nyitra és vidéke — a felsőbb leányiskolában.

Nyitramegye közigazgatási bizottsága f. é. november hó 15-én d. e. 10 órakor a megyei székház nagytermében ülést tart.

Nyitrai kereskedők társulatának alapszabályai a miniszteriumtól visszaérkeztek, azonban azoknak 2 paragrafusát át kell alakítani, e célból vasárnap azaz 6-án d. u. 3 órakor a városház nagytermében közgyűlés tartatik, melyre ezenúttal az összes kereskedők meghivatnak.

Látogatás a halottaknál. Emberemlékezet óta nem volt olyan kellemes meleg őszi nap november elsején mint ez idén, míg ezelőtt e nap nem egyszer hideg, sőt fagyos, vagy ködös és esős idővel köszöntött be, úgy a mult kedd valósággal remekelt. Máskor a fák csupasz ágai meredtek ég felé, ez idén teljes őszi díszben pompáztak. Mondott napon mar délutáni 3 órakor egész népvándorlás özönlött a nyitrai városi temető felé. Cselédek csak úgy roskadoztak

A rendőr meglepődötten vette észre a futó alakot, s gyanusnak vélvén a dolgot, meggyorsítja lépteit utána.

Hallatlan gyorsasággal futott a gyöngé asszony egyik kisebb utcából a másikba, a lompos rendőr lihegve szitkozódott, majd végül kiabálni kezdett: Fogjátok meg a jó madarat, fogjátok meg! . . . De erre már nem volt szükség. Végkép kimerülve az utca kövezetén rogyott össze a gyanus alak.

Egy pár ember gyűlt össze. A dühös rendőr haragja kifejezéseül néhányszor rugott rajta, míg néhány jobb szívú halandó oltalmába vette az eszméletlen, fáradt kinézésű fakó asszonyt.

* * *

A nagy kórház első emeletének folyosóin élénk sürgés-forgás, készülődés van.

A főorvos jön szemlére, s a személyzet idegesen szaladgál, hogy minden rendben legyen a szigorú ellenőrzés alatt, illetve vizsgálat alatt, s mindegyik maga részére akarja a dicséretet kiérdemelni s irigységgel vegyes ambícióval iparkodnak a pontosságának eleget tenni.

A kisebb-nagyobb termekben sorban állanak a fehér vaságyak a kékkockás huzatú ágyneművel, s a legtöbbben fekszik egy-egy beteg.

Egy kisebb elhomályosított teremben mindössze 6—7-en vannak, mind egy sorban, csak a terem végén áll egy magányos ágy. Egy nagy beteg, néma asszony fekszik benne, fakó szőke haja kendővel van leszoritva, tört fényű szemei mindig egyenes irányba néznek s szintelen ajkaira egyszer sem jött hang két hónap alatt.

Alig lélezkzik már, s kezeit szorosan összekulcsolva tartja.

— Talán egy órája sincs már szegénynek, — szolt az egyik ápolónó a másikhoz, miközben feltárult az ajtó, s a főorvos még két orvos által kísérve lépett a terembe. Az ápolónók illedelmesen felállottak, s az egyik a főorvoshoz lépve, alázatosan jelenté, hogy éppen haldoklik egy beteg.

Erre a főorvos közeledett az ágyhoz, a beteg nő gyöngén hörögni kezdett s üvegesedő szemeit a közelgőre fordítá . . . De hirtelen arcába szökött a vér, kezével fejéhez kapott, gyors lélekzetet véve, szakgatottan hörögte: — Jenő! . . . S még valamit suttogva lebbent el végső sóhaja.

A főorvos megkövülve állt az ágy mellett. Szemei elborulnak, sápadt arcát rángatja, szólni akar a halotthoz . . . Margit, — Margit . . . de nem képes rá, nem bírja nyitni ajkait s félelemmel roskadt térdre.

A folyosókon az a hír terjedt el a szolgál-

személyzet körében, hogy a főorvos urat nyelvén ütötte a guta. Miképen? Miért? Micsoda rejtély. Milyen összefüggés van a főorvos úr s az utcán felszedett asszony között? . . .

A két ápolónó viaszgyertyát gyújtott s ajtósan imádkoztak a stri csendben:

— Mi Atyánk . . . és bocsásd meg a mi bűneinket, miképen mi is megbocsátunk ellenünk vétetteknek . . . Amen.

Sziporkák.

Belcredi osztrák miniszter szeretne volna, ha Magyarországon a már megejtett unjocozás után, ugyanazon évben még egy unjocozást vinnének keresztül. Deaktól kérdezte meg, hogy nem lehetne-e egy második unjocozást elrendelni Magyarországon?

— Nem — válaszolt Deák hidegen.
— És miért nem? — kérde Belcredi hűledeve.
— Mert nálunk Magyarországon az anyák évenként csak egyszer szülnek.

Balassa dr. nem igen szerette, ha a páciensei sokat beszélnek. Egy alkalommal fiatal nőt gyógykezelt, ki mindannyiszor félbeszakította őt, valahányszor utasításokat adott a gyógymódra vonatkozólag. Egyszer így szolt dr. Balassa a hölgyhöz: „Kérem, mutassa a nyelvét!“ az kinyújtotta nyelvcsékjét. „És most tartsa úgy mindaddig, míg én magamat kibeszélem“ — mondá az orvos.

számos szebbnél-szebb koszoru sulya alatt, míg kosarakban a világító mécses szárait cipelték a sarkok felé. A temetőben pedig uri nők gyöngéd kezei rakosgatták a kegyelet jelvényeit szeretetteljes sírjaira. Sok családi sírbolt valóságos pálmaligetté vált, és a tömördek virág és koszoru közt tündéresen világított ezernyi mécs. Kiváló díszben tündökölték Benkeő László — a felejthetetlen Laci bácsi — sírja, továbbá Herverth, Juhász Sándor, Juhász Vince, Boróczy, Császka, Huszár, Janits, Jozsits, Hubinszky, Sevcik, Paschek, Metzger, Markhot, Otto, Csernyák stb. sírjai. Nemcsak a sírboltok, hanem az egyes sírok is kevés kivétellel kegyelet-es kezek gondozásáról tanuskodtak. Felejthetetlen látványt nyújtott a temető este, a midőn a sötétség már beállott, a vasuti indóháztól tekintve egy ezer és egy éj mesebeli kép. A temetőt zsufolásig megtöltötte a közönség, ki néma imába merülve odaszögeve állott a sírdomb talajához, ki meg kíváncsian nézte a halottaknak szóló pompát s mégis kevesen gondoltak arra, hogy a jövő évre talán nekik is díszítenek. Esti tíz óra felé magukra maradtak a halottak, hogy újra háborítatlanul pihenjenek a feltámasztásra.

Katonai előleptetések. Honvéd házi ezredünk tiszt karában következő változások történtek: draskóci és dolinai Draskóczy István, Inczedy Vince és Dassinger Vendel főhadnagyok II. osztályú századosokká, Mihályi István hadnagy főhadnaggyá, és Lovász Sándor hadapródtiszt-helyettes hadnaggyá lett kinevezve. A nyugalomba vonult Gerstenberger alezredes helyébe zászlóalj parancsnokul, Sertl György őrnagy lett az ezredbe áthelyezve.

Gyűjtés az Erzsébet-alapra. Mindazok, kik az Erzsébet alapra gyűjtő ívet kaptak, ezennel tiszteletteljesen felkértem, hogy a gyűjtő ívet *e hó 10-ig* a nőegyletnek beszolgáltatni sziveskedjenek, meg abban az esetben is, ha semmi sem folyt volna be.

Megerősített alapszabályok. A nyitrai katolikus közművelődési és segélyező együletnek alapszabályait a belügyminiszter jóváhagyta. Az egyület áldásos működéséhez teljes sikert kívánunk.

Erzsébet-alap. A nyitrai keresztény nőegylet e címen eszközölt gyűjtéséről Tombor Kornélné urhölgy 6 naptól a következő újabb kimutatást vettük: N. N. 15 kr, Konyakovszky Ferenc suránkai plebánus gyűjtése 1 frt, Szabedrázi plebánus gyűjtése 12 frt 15 kr, Herverth Antalné gyűjtése Nyitra 26 frt, Hüekl-Szandner Alice Nagy-Appony 4 frt, Zsiska nagy-rippényi plebánus gyűjtése 1 frt 50 kr, Reymann Vencelné gyűjtése Nyitra 6 forint 70 kr, Köck Alajosné gyűjtése Nyitra 17 frt, Csillaghy Mariska gyűjtése Nyitra 15 frt, Juhász Sándorné Nyitra 5 frt, özv. Seeber Jozsefné Nyitra 2 frt, Seeber Vincéné Nyitra 2 frt, Hayek Vince nyitra-zerdahelyi plebánus gyűjtése 4 forint, Franner János valaszka-bellai plebánus gyűjtése 1 frt 50 kr, Schweiger Adolfné és özv. Löger Gusztávné Nyitra 1—1 frt, összesen 100 frt. Ehhez hozzáadva a már közölt 469 frt 90 krt, eddig bejött összesen 569 frt 90 kr.

Konyakovszky Ferenc suránkai plebánus gyűjtése: N. N. 50 kr, Csersik Franciska 20 kr, Zemko Zsuzsi 10 kr, N. N. 20 kr, összesen 1 frt.

Szabedrázi plebánus gyűjtése: Kuszt Teréz 50 kr, Pavalik Anna 10 kr, Grolmusz Anna 30 kr, ifj. Grolmusz Anna 20 kr, Grolmusz Agnes 10 kr, Grolmusz Anna menyé 20 kr, Kulich Anna 20 kr, Grolmusz Róza 10 kr, Orsula Maria 15 kr, Kulich Katalin 20 kr, Ris Betti 50 kr, Mikus Maria 1 frt, Mantan Maria 50 kr, Cholmovszky Maria 50 kr, Pis Julianna 30 kr, Pis Borbála 30 kr, Miértán Maria 10 kr, Frankó Maria 10 kr, Frankó Anna 10 kr, Schwarz Katalin 50 kr, Schwarz Ernesztin 50 kr, Paulik Maria 10 kr, Miértán Franciska 10 kr, Gatyál N. 50 kr, Martán Maria 20 kr, Kulich Anna 20 kr, Kulich Maria 20 kr, Sviták Anna 20 kr, Peniasko Maria 25 kr, Peniasko Rozália 25 kr, Lajtman Maria és Anna 20 kr, Cserlik Julia 30 kr, Marák Maria 10 kr, Misel Anna Csigel 50 kr, Mikus Anna 25 kr, Belán Julia 10 kr, Mikus Zsuzsi 20 kr, Ivanovszky Leni 50 kr, Schmierer Erzsébet 20 kr, Miértán Zsuzsi 10 kr, özv. Miértán N. 5 kr, Miértán Erzsébet 20 kr, Miértán Maria 10 kr, Miértán Anna 10 kr, Benadik Katalin 10 kr, Csertik Maria 20 kr, Szvitek Ilona és Veron 20 kr, Kravszko Erzsébet 20 kr, összesen 12 frt 15 kr.

Herverth Antalné gyűjtése Nyitra: Masson Irma Nyitra 5 frt, Daróczy Franciska Nyitra 3 frt, Verseggy Ilona Érsekújvár 2 frt, Dománicza Teri Érsekújvár 2 frt,

Aranyossy Matild Nyitra 1 frt, Herverth Antalné Nyitra 12 frt, Herverth Jánosné Nyitra 1 frt, összesen 26 frt.

Zsiska nagy-rippényi plebánus gyűjtése: Biekstedt Karolin 10 kr, Stiene Anna és Franciska 10 kr, Stiene Karolin 10 kr, Krogmann Maria 10 kr, Krogmann Jozsefné 10 kr, Rokter Karolin és Krisztina 10 kr, Alberding Erzsébet 10 kr, Alberding Maria 10 kr, Bokmann Erzsébet 10 kr, Kramer Jozsefné 10 kr, Bollers Agnes és Erzsébet 20 kr, Dillhof N. 10 kr, Krogmann Katalin 10 kr, összesen 1 frt 50 kr.

Reymann Vencelné gyűjtése Nyitra: özv. Pascher Ferencné 2 frt, N. N. 50 kr, Belák József 1 frt, Hevera János 50 kr, N. N. 50 kr, N. N. 20 kr, Vazulik Paulin 1 frt, N. N. 50 kr, Reymann Vencelné 50 kr, összesen 6 forint 70 kr.

Köck Alajosné gyűjtése Nyitra: Köck Alajosné 1 frt, Humbel Alojzia 50 kr, Juraeska Január 1 frt, Dusinszky Lipót 1 frt, Freund Róza Nagy-Emöke 5 frt, Kovallik Bódogné Lapás-Gyarmat 1 frt, Schlesinger Mórné Nagy-Emöke 50 kr, Schlesinger Emilné Nagy-Emöke 50 kr, özv. Köck Istvánné Nyitra 1 forint, Mlacker Endréné 50 kr, Fischer Zsuzsi Kis-Hind 50 kr, Veres Imre Kis-Hind 50 kr, Gyuricza Pál Babindal 50 kr, Vild Leopoldina Kálaz 50 kr, Raló Gizella Kálaz 50 kr, Polyák Palmé Kálaz 50 kr, Wiener Róza Kálaz 50 kr, Grünwald Berta Dicske 50 kr, ifj. Komáromy Lajosné Dicske 50 kr, id. Komáromy Istvánné 50 kr, összesen 17 frt.

Csillaghy Mariska gyűjtése: Emödy Józsefné Suránka 1 frt, Emödy Ilona 1 frt, Berzeviczy Szilárdné 2 frt, Mariska 1 frt, Ella 1 frt, Mariska-Ella 1 frt, Margueritta 1 frt 50 kr, Dörnyey Irma 5 frt, Csillaghy Györgyné 1 frt 50 kr, összesen 15 frt.

Hayek Vince nyitra-zerdahelyi plebánus gyűjtése: Hayek Lajza 50 kr, Brunner Marianna 50 kr, Koch Teréz 10 kr, Brock Maria 10 kr, Knupp Mariska 10 kr, Zerdahelyi Adolfné 1 frt, Kostyál Katalin 10 kr, Hlászny József 50 kr, Prohászka Maria 10 kr, Hivek 50 kr, Hayek Maria 50 kr, összesen 4 frt.

Franner János valaszka-bellai plebánus gyűjtése: Gallovcics Anna 1 frt, Franner Erzsébet 50 kr, összesen 1 forint 50 kr.

Föt. Tajánai Alajos vittenci plebánus úr gyűjtő-ívéről utolsó kimutatásunkból a következő adakozók nevei maradtak ki: Gabriel Gusztáv Novák, Székács Vince, Stohl József, Hrdlička, Jankovics János, Szuhánek Ferenc, dr. König Márton, Schönfeld Pál, Olvashatlan, Mernerik László, Kotlan 1—1 frt, Maly Tivadár 5 frt.

Honvédek esküje. November elsején hazi ezredünk itt állomásozó két zászlóalja kivonult reggeli 8 órakor Lorenczi Róbert alezredes vezénylete alatt a sátoztáborba, a hol is a szt. Márton kápolna előtt foglalt állást. A mint Balázs György ezredes a jelentést átvette, a kápolnában Pelcsárszky Ananias ferencendi házfőnök misét mondott, melynek befejezése után a legénységnek előbb magyar, aztán tót alkalmi szent beszédet mondott. A predikáció után az idei ujoncok letettek a hűség esküt, mire a kivonult csapat az ezredes előtt díszmenetben elvonult.

Gomba-mérgezés. November 2-án városunkban egy 6 tagból álló család gomba-mérgezésnek áldozata lett. Koreczky Rudolf mézárósegéd, neje és 4 gyermeke az ebédnél gombát ettek, melyből a cseléd is kikapta részét. Alig hogy megebédeltek, a család minden tagjánál és a cselédnél a gomba-mérgezés tünetei mutatkoztak. A gyorsan előhívott orvosnak sikerült rögtön alkalmazott ellenszerek által a bajt elhárítani. — Miután rövid idő óta a gombamérgezési esetek feltűnő módon szaporodnak, illendő volna, ha a városi közegek, kiknek ez hatáskörébe tartozik, többet törődnek a piaccal, vagy pedig küldjék el a rendőröket a budapesti egyetemre, hogy ott a növényisméből oklevelet szerezzenek.

A mentelep-kaszárnya erősen épül. A marhavásártéren több száz munkás dolgozik a drága kaszárnya létesítésén. Egyelőre csak az alapozási munkák folynak, s nemsokára a tizenkilenc szolid anyagból való épület fog emelkedni. Ha az idő kedvez, még a tél beállta előtt tető alá kerülnek az épületek. Az újavásártér pedig értesülésünk szerint „az utolsó fillér” és a régi kórház közt fekvő az országutól balra elterülő szántóföldekre fog áthelyeztetni, s a melyekben fekvő része kellően fel fog tölteni a talajviz ellen.

A nyitrai járáskör tanítótestülete f. hó 17-én tartja rendes őszi közgyűlését, melyre a t. tagok és tanítványok tisztelettel meghívattak. Táragsorozat: 1. Gyülekezés a róm. kath. népiskola előtt 10-ig. 2. Gyakorlati óvodai tanítás a F. M. K. E. óvodájában tartja

Knörlesz Antónia óvónő, urhölgy. 3. Elnöki megnyitó beszéd az új izr. iskola tanácstermében. 4. Az alapszabályok módosításának tárgyalása. 5. A tantestületi könyvtár katalogusának felolvasása. 6. A tavaszi közgyűlés tárgysorozatának megállapítása. 7. Indítványok. *Kriszán István* s. k. elnök. *Atovich Ferenc* s. k. jegyző.

A Nyitramegyei Központi Hitel-szövetkezet részére folytatólagosan jegyeztek üzletrészeket és pedig: id. Ocskay Rudolf 1000 koronát, Felber Vilmos 1000 koronát, Ghyczy Imre 300 koronát, br. Weisz Pál 300 koronát, Boronkay László 1000 koronát, Komjáth községi hitelszövetkezet 100 koronát, Galgóc községi hitelszövetkezet 200 koronát, Kis-Mánya községi hitelszövetkezet 100 koronát, Moraván és Vidéke községi hitelszövetkezet 100 koronát. Az eddig jegyzett üzletrészek összege 43300 korona. További jegyzések elfogadtatnak a nyitramegyei gazdasági egyesület titkári hivatalában és Huszár István könyvkereskedésében. A kiknél aláírási ívek vannak, azokat kéri az egyesület, hogy ezeket mielőbb beküldeni sziveskedjenek.

Halálos sebesülés. A Sándorfői erdőben október 27-én Krajcsik Tallian János, 67 éves, Windisch Grätz herceg uradalmi erdőőr, súlyos sebekkel borítva, arccal lefelé a földön fekvé találtatott. A sebesület gondosan lakására szállították, de minden gondos ápolás dacára október 29-én meghalt. A törvényszéki boncolás kiderítette, hogy Krajcsik több csonttörést szenvedett, nevezetesen a jobb kar, továbbá a 3, 6, 7 és 8 bal oldali bordák törése, azonkívül az agyvelő 3 helyen lett megmozgatva. Ezen sérülések okvetlen halálos kimenetelűek. Az ismeretlen tettes feltalálása érdekében az egész csendőrség lett mozgósítva.

Tanítói gyűlés. A sasvári tankerület október 27-én tartotta évi közgyűlését. Tiszújítás volt; a régi tisztviselők megmaradtak, csak a bíráló bizottság szaporodott egy új taggal s a kerületből távozott Kovallik Béla unini káplán helyett Renda vleskováni tanító lett megválasztva s az új tag Schwarz Erzsébet. A gyűlés legérdekesebb pontját a brockói főtanító Tomecek Imre fölolvása képezte. Kiváló szakértelemmel kidolgozott tétel volt. „Miképen fejlesztendő és ápolandó a hazafiúi érzelme a népiskolában?” Ugyancsak Tomecek 2 munkája lett nyertes. Mindkét munkáját a bírálók egyhangulag jutalomra méltónak találták. Az első: „Mit tett a kath. papság hazánkban a művelődés és a népnevelés emelése körül, akár az anyagi, akár szellemi tekinteteket méltatjuk, a reformáció keletkezésétől egész napjainkig és jogos-e, hogy az egyháztól elveendő az iskolák?” — A II-ik „Mik a tanító szellemi haladásának ellenei?” — Igen szép követésre méltó példát mutat a t. főtanító ur egy társadalmi élete, valamint kiváló munkássága által. A szép számmal összegyűlt társaság a késő éjjeli órákban oszlott szét. *Egy jelen volt.*

Bucus egy főszolgabírótól. Rexa Sándor, a vágyhelyi járás főszolgabírája harminckét évi szolgálat után nyugalomba vonult. Ebből az alkalomból vasárnap bucsuzott el tőle a járás tisztikara és közönsége. Vágyhelyen a városházán gyűlt össze a közönség, a hol Kochanovszky Pál királyi közjegyző tartott bucsubeszédet. Ezután a kaszinóban bankett volt, a hol többek közt gróf Pongrácz prépost, Chwalibogovszky Sándor, Rexa Aurgh, Leseticzky Géza, Zsigmond Sándor József, Kochanovszky György, Boróczy György és Karaba Ede földbirtokosok jelentek meg. A banketten több fölköszöntőt mondtak; és pedig dr. Fityma Sándor járásbíró az ünnepekre, Victorisz képviselő pedig a királyra.

Phylloxera Ghymesen. Ghimes község szőlőiben a phylloxera jelenléte konstataáltván, a szőlővész elhurcolásának megakadályozása céljából a község határában levő összes szőlőterületet a földm. ministerium zár alá helyezte. — Feltűnő, hogy Nyitra város szőlőiben már 13 év óta pusztít a phylloxera, s a ghymesí szőlők, melyek oly közel vannak hozzánk, oly soká birtak ellentállani.

Érsekújvár virilistái. Érsekújvári takarékpénztár 10850 frt 15 kr, Érsekújvári népbank 2479 frt 79 kr, Esztergomi érsekség 1866 frt 55 kr, M. k. államvasut 898 frt 23 kr, dr. Ozorai József ügyvéd* 828 frt 44 kr, Fábán

Józsefet. Ez született Kasszán (Trencsénm.) 1801. és középiskoláit Trencsénben végezte. 1818-ban nyitrai p. p. növeldébe felvétetvén a bölcséletet és theológiát ott hallgatta. Mint újmisési pap 1824-ben Domanizsra jutott káplánnak, s innen kapta a podszkali plebániát. — 1830. jul. 28-án Vurum püspök tartott itt visitatiót. A jegyzőkönyvből a következőket vesszük ki: az egyháznak már 2244 frtnyi tőkéje van; a plebánosnak 50¹/₂ p. m. szántóföldje, a párberből 64¹/₂ p. m. buza, 7¹/₂ p. m. árpa és ugyanannyi zab. A plebániái job-bágy, váltság helyett 104 napot robotol, de élle-met a plebánostól kap. A szellérek ötven napon át aratnak. A vallásalapból 63 frt 58 krt kap, de ennek fejében 60 sz. misét kell elvégeznie. A hívők száma 1054, a közöttök lakó zsidóké 20.

Iskolaköteles gyermek van 123; iskolába jár 14. — Tizenöt évi plebánoskodása idejéből más nevezetességet nem tudunk feljegyezni; 1844-ik év elején a csápori plebániára ment át, hol 1879. máj. 29-én meghalt.

Követte őt Podszkali javadalomban édes öccse *Rédeky Károly*, ki 1819-ben született, az áldozári rendet pedig 1842-ben vette föl. Két éves pap volt, midőn e plebániát elnyerte, és harmincöt évig fáradozott a lelkek üdvén a világ zajától ezen félreeső helyen békében és áldásosan. Egy hónappal megelőzte bátyját az örökkévalóságba, meghalt 1879-ki apr. 20-án.

Halála után Budinszky Cypriánra bízták a plebánia adminisztrációját, s ugylátszik épen ennek gondatlansága folytán megsemmisültek a ple-

bánia összes régi írásai, melyek számosak és érdekesek voltak.

1879. óta alsó- és felső-cőri *Stelzer Géza István* áll a plebánia élén.

Régeinte valószínűleg, mint itten a legva-gyonosabb, csak maga a Tersztyánszky-család volt kegyur; később az Ordódy-család osztozott vele e jogban. E század közepén az Ordódyak helyébe Marczibányi Antal lépett, azután a Tersztyánszkyék részét is átvette. Utolsó husz évben egymás után ezek voltak a plebánia kegyurai: Szitányi Bernát, Szitányi László, Csörgeő, Prückl, Vécsey báró és jelenleg Ayra Anna. Ez is ritkaság a plebániák történetében!

¹³⁾ Statuta Generalia II. P. N. C. §. 5. N. 95.

¹⁴⁾ Saját kezű fogalmazványa a plebánia levéltárában.

TORONTÁLI SZÖNYEGGYÁR RÉSZV.-TÁRS.

Egyedüli magyar szőnyeggyár.

Készít: kézzel csomózott **szmírna szőnyeget**, terem-, szalon-, ebédlő-, háló-, boudoir- és uri-szobák részére mindenféle nagyság és stílusban, bármely rajz szerint; **hollandi futószőnyeget**, keleti (karamani) **függönyöket**, **torontáli szerb szőnyeget** (**Tyilin**) **terítőket**, **függönyöket**, **divánátvetőket** stb. részére.

Főraktár: Budapest, VI. ker., **Andrássy-ut 4. szám.**

Búsan felszerelt raktár mindennemű, a szőnyeg-szakmába vágó cikkekből, u. m.: olcsóbb fajtájú szőnyegek, függönyök, terítők, ablakvédők, szoba- és lópokrócok.

Homoki szőlőtelepítőknél igen fontos!

A cég 17 év óta áll fenn s most már az országon kívül is elterjedt a híre, amennyiben ma már sok nemes és vadonc csemetét szállít Horvát, Szlavonország, Bosznia, Cseh-, Morvaország, Galícia, Bukovina, Stájerország, Alsó- és Felső-Ausztria, valamint Szerbia, Bulgária, Románia és Németország részére. Nemesfa-állománya ezuttal 500,000 drb; vadonc-állománya 8 millió. A cég évenként 4500-5000 rendelének küld szállítmányokat. A gyümölcsfa-iskola teljesen homoktalajon létezik s így az főként a **homoki szőlőtelepítőknél kincses háza** azért, mert mint tudva van, a homoktalajból kikerült fa a homokföldben éppen úgy, mint az agyagos, kövecses talajban, nemkülönb a lapos és magas (hegyes) fekvésnél mindig biztosabban ered meg és fejlődik, mint az, mely agyagos iszaplerakodású vagy tulságosan kövérített talajban állítottatik elő. A gyümölcsfajok boldogult **Bereczki Máté** mezőkovácsházi birneves telepéről valók. **Ugy magasderékú, valamint törpe csemeték megrendelhetők körte, alma, szilva, őszibarack, kajszin-barack, cseresznye, meggy, lasponya, birs, dió és eperből.** Az 1-2-3-4 éves, gazdag gyökerű, fajhiteles, igen szép csemeték darabja azok erőssége szerint 15 krtól 40 krig. A 4-5 éves igen erős koronás sorfák dbja 45-50 kr. Nagyban vételeknél az árak külön megállapodás tárgyát képezik. Fentirt gyümölcsfajokból táblaurítás folytán 1-2-3-4 éves selejtezett minőségű csemeték is kaphatók, erősség szerint 2-5-7-10-15 krtért, melyek gazdag gyökerzetűknél fogva főként nagybani telepítésekhez olcsóságuk folytán igen ajánlatosak. Fenti minőségű csemeték vadoncai is bármily számban és erősségben megrendelhetők a fentirt cégnél. A gazdag gyökerzetű vadonok 1000-re azok erőssége szerint 5 frt 80 krtól 19 frtig terjed. Nagyobb vételnél 5-10-15% engedmény. — Levél-cím:

Ungváry László
gyümölcsfa-iskolája Ceglédén.

!! **Tessék árjegyzéket kérni!!**

4-6.

Valódi tiszta Trencsényi Borovicska

— kapható —

12-13.

ifj. **BUHCÁR JÓZSEF-nél,**

ROVNE, Trencsén m., N.-Bittse mellett.

Ára egy literes üvegnek 1 frt.

Három litertől föl — a pénz előleges beküldése után — literjét 1 frt 10 kron bérmentve szállítom.

MINDEN SORSJEGY UTÁNFIZETÉS MELKÜL
MIND A 6 HUZÁSON JÁTSZIK

ÚJÁGIRÓK SORSJÁTEKA

FŐNYEREMÉNY
100.000
KORONA ÉRT.

5 NYEREMÉNY 20.000 KORONA ÉRT.

AZ ÖSSZES NYEREMÉNYEKET KIVÁNTATRA 20% LEVONÁSSAL

AVALLALAT KÉSZPÉNZBEN VISSZAVÁSÁROLJA

EGY SORSJEGY ÁRA 1 KORONA

Huzás már 1899. január hó 4-én.

Sorsjegyeket ajánl:

1-9.

a **Nyitrai Hitelbank.**

RÉTAY ÉS BENEDEK

BUDAPEST, IV., Lipót-utca 21. szám.

6-52.

Dús választék mindennemű templomi felszerelvényekből.

Oltárok, szószékek, képeretek, úrkoporsók, lourdesi Mária-oltárok, Mária-trónusok stb.

saját jól berendezett műhelyeinkben bármely stylus és rajz szerint szépen, szolidan és legjutányosabban készíttetnek el. **Tervezetek, költségeloirányzatok készséggel küldetnek.**

Elvállaljuk továbbá régi oltárok, szobrok, szószékek, keretek stb. valamint egész templomok belső berendezését, alapos ujitását, festését, márványozását és aranyozását, ugyszintén azoknak átalakítását, melyeket kipróbált munkaerőinkkel a legszebben készítünk el igen kedvező feltételek mellett.

A templomok megtekintését, valamint a költségvetést díjtalanul eszközöljük. Megbízhatóságunkat e téren is számos elismerő nyilatkozattal bizonyíthatjuk.

1897-1898-ik években a többi közt a következő munkálatokat végeztük:

- Nyitra m.* Galgóce, oltár-átalakítás.
 " Ratkóce, főoltár.
 " Krakován, két új oltár.
 " Hrádek, lourdesi oltár.
 " Szenie, főoltár és szószék.
 " Bajna, lourdesi oltár.
 " Csejte, egész templom renoválása, 5 üvegablak, két új mellékoltár.
 " Szered, Jézus- és Mária-szobor.
 " Madunice, egész templom renoválása.
Pozsony m. Gerecesér, egész templom renoválása.
 " Sempte, Jézus- és Mária szobor.
 " A.-Dombó, egész templom renoválása
 " Pudmeric, egész templom renoválása
 " Halmos, egész templom renoválása.
 " Kajal, új főoltár és szószék.
 " N.-Sur, új főoltár, új mellékoltár és egész templom renoválása.
 " Jakabfalva, úrkoporsó.
 " Lamaes, új főoltár.
 " Cseszte, Jézus Szíve oltár.
 " Szilines, főoltár renoválása.
Komárom m. Alsó-Galla, új főoltár és mellékoltárok ujitása.
 " Felső-Galla, egész templom ujitása.
 " Szent-Péter, lourdesi oltár.
 " Gyalla, új főoltár.
 " Dád, egész templom ujitása és új főoltárkép.
 " Kürth, lourdesi barlang szoborral.
Esztergom m. N.-Ólved, Jézus Szíve oltár.
Bács megye. Szántova, oltárújítás.
 " Ó-Szivae, lourdesi oltár.
 " Baja, templom-renoválás.
Borsod m. Szirák, lourdesi oltár.
 " Bánhorváth, lourdesi oltár.
 " Mező-Csáth, úrkoporsó.
 " Felső-Nyárad, lourdesi oltár.
 " Ozd, úrkoporsó.
Csanád m. Mező-Kovácskő, főoltár.
Győr megye. Révfalu, két oltár átalakítása.
 " Gyirmoth, új oltár szentsírral.
 " Gyarmath, Jézus Szíve oltár.

- Héves m.* Pétervásár, úrkoporsó.
 " Csehi, oltár.
 " Gyöngyös, Mária-oltár.
Hajdu m. Egyek, lourdesi oltár.
Hont megye. Ipolynyék, főoltár.
 " Deménd, lourdesi oltár.
 " Adács, úrkoporsó.
J.-N.-Kun-Szolnok m. Rákóczi, oltár.
 " Török-Szt.-Miklós, oltár.
N.-Küküllő m. Bolya, főoltár és szószék.
Kolozs m. Bánffy-Hunyad, főoltár és szószék.
 " Radnoth, főoltár és szószék.
Moson m. Magyar-Kimle, új főoltár.
 " Horvát-Kimle, templom renoválása.
 " Páski, új mellékoltár és oltárkép-renoválás.
 " Nezsider, főoltár.
 " Hegyeshalom, egész templom renoválása.
 " Kiliti, egész templom renoválása.
Pest megye. Budapest. Angyalföldi országos tébolyda, főoltár.
 " " Irgalmas nővérek, lourdesi oltár.
 " " Erzsébet-kórház, oltár.
 " Nagy-Maros, úrkoporsó.
 " Szent-Iván, úrkoporsó.
 " Fajsz, oltár.
 " Adony, Szt.-Háromság oltár.
 " Pomáz, főoltár.
 " Taksony, főoltár.
 " Jakabszállás, lourdesi oltár.
 " Kóka, Jézus- és lourdesi oltár.
Szabolcs m. Tisza-Eszlár, új főoltár és mellékoltárok.
 " Nyiregyháza, úrkoporsó.
 " Sibirj, főoltár ujitása
Sopron m. Sárszék, úrkoporsó.
Sáros megye. Szauko, oltár.
Szeben m. N.-Szeben, úrkoporsó.
Szepes m. Vidernik, úrkoporsó.
Ung megye. Poroszló, oltár.
Zemplén m. N.-Azar, oltár.
 " Monok, új oltárok és templom-renoválás.
 " Királyhelmece, oltár.
 " Técső, főoltár.

Alapított 1869-ben

A Nyitrai Népbank mint részv.-társaság

elfogad betéteket a legjutányosabb feltételek mellett, leszámítol váltókat, betéti könyveceket; kölcsönöket ad ingatlanokra a legkisebb kamatláb és szabott ügyvédi díjak mellett amortizációra különböző tervekben; előleget ad arany- és ezüstneműekre, sorsjegyek, részvények- és másnemű értékpapírokra; elad és vesz mindennemű értékpapírt napi árfolyamban; felvilágosítással szolgál és mindennemű megbízást teljesít: bank-, pénz- és biztosítási ügyekről.

Az igazgatóság.

Székháza Városháztér 3. sz.

8643/1898. tkv. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A nyitrai kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy ifj. Szöke Ferenc nagy-cétényi lakos végrehajtónak Kurcsa Ferenc nagy-cétényi lakos ellen 655 frt 50 kr s jár. iránti végrehajtási ügyében, a területéhez tartozó Nagy-Cétény község 121. sz. telekkönyvében ifj. Szöke Ferenc és Kurcsa Ferenc nevében irt. 369 frtra becsült 1. sor, 149. hr. sz. alatt felvett 119. házszámú I. urb. telekre ifj. Szöke Ferenc javára 71 frt tőke erejéig és a nyitrai takarékpénztár javára ennek Szöke Ferenc végrehajtást szenvedett elleni 655 frt 50 kr tőke és járul. álló követelése kielégítése végett a kérelmezett visszárverést elrendelte, mely árverés hatánapjául 1898. évi november hó 21. napjának reggeli 9 órája Nagy-Cétény község házához kitűztetik, hogy a fenti ingatlan a kikiáltási ár 10%-nak bántapénzbeni letéte mellett a becsáron alul is elárvereltetni fog.

A vételár az árverés napjától 30 nap alatt 5% kamatokkal együtt befizetendő, a bántapénz az utolsó részletbe beszámíttatik

Az árverési feltételek a bíróságnál tekinthetők meg. Nyitra, a kir. tvszék mint telekkönyvi hatóságnál, 1898. évi október hó 12-ik napján.

(P. H.)

Seybold,
kir. tvszéki bíró.

ALAPITTATOTT 1877.

Legrégibb TEA és RUM posta kiviteli üzlet

BIEBER ANTAL utódai

KOVÁCS és MEZEY

BUDAPEST,

VII., Kerepesi-út 6., a Nemzeti színházzal szemben.

Nagykereskedési árak!

nagyobb háztartásoknak, vasutasoknak, csend-öröknek, tü-zerkereskedőknek és kávésoknak.

Kivánatra árjegyzék!

Chinai-Orosz Karavan Teak

1/2 kiló 2 frttól kezdve.

Cégünk különlegessége

BRASILIAI RUM

törvényes címkével

1 pint = 1 liter 1.20, 40 pal. 1.10, 20 pal. 1.05

1 literes palack — 90, 40 „ — 85, 20 „ — 80

Jamaica Rum 1 liter 1 frt 40 krtól feljebb.

Fejedelmi Rum 1 liter 2 frt 80 kr.

Magyar cognac

1/4 pal. * 1.20, * * 1.50, * * * 2.—

Francia cognac

Martell * * * 1/4 pal. 4.—, 1/2 pal. 2.—

Francia cognac

Malignon * * * 1/4 pal. 2.60, 1/2 pal. 1.30.

Kávé kilója 1.45, 1.78, 1.95.

CACAO, CSOKOLÁDE, LIKÖRÖK,

törköly, szilvórium, teasütemény, rudvanília sat.

FÜSZERCIKKEK.

DREHER ANTAL kőbányai serfözde

kizárólagos főraktára,

évi kötéseknel legolcsóbb gyáriárak.

Levél-cím:

4-6.

KOVÁCS és MEZEY nagykereskedők

BUDAPESTEN.

Egyházi és egyleti zászlók

Kitűntetve:

Szeged 1876. — Székesfehérvár 1879.

Deés 1879. — Budapest 1885., 1896.

Magyarország legrégibb egyházi szerek és zászlók gyára

Oberbauer Alajos utóda

József főherceg és Klotild főhercegnasszony ó császári és királyi fenségeinek udvari szállítója

BUDAPEST, Váci-utca 14-ik szám.

Alapított 1863-ik évben.

Elismert megbízhatóság, pontos és szolid kiszolgálás.

Ajánlom dűsön felszerelt

egyházak és kápolnák berendezéséhez szükséges tárgyait

a legjutányosabb áron, a lehető legjobb kivitelben, nevezetesen:

MISERUHAKAT,
Pluviale, Dalmatika és Ornatusokat.

Egyházi és társulati tobagók.

Tűzoltók, iskolásgyermek, Mária-társulati, ipartársulati, dalegyleti és temetkezési egyleti zászlókat.

Szent szobrokat, csillárokat, ciborium és kelyheket.

Fali és oltárgyertyatartók és oltárlámpákat.

Monstranciák, stációképek, oltárok, úr-koporsókat stb. stb.

Régi ruhák javítását, valamint kelyhek, ciborium, monstrancia, oltárlámpák és oltárgyertyatartók megozústozását vagy megaranyozását elvállalom és olcsón készítem el. Nagy választék arany, ezüst és selyemhímzésekben, valamint himzett egyházi ruhákban.

Képes árjegyzéket és költségvetést kívánatra bérmentve küldök.

23-52.

Műhímezés

Templom és kápolna berendezések

Egyházi ruhák és fehereműek

Legnagyobb nyeremény legszerencésebb esetben

1.000,000 korona.Az összes 50,000 nyeremény
JEGYZÉKE.

A legnagyobb nyeremény legszerencésebb esetben

1.000,000 korona

A nyeremények részletes beosztása a következő:

Korona	
1 jutalom	600000
1 nyer. á	400000
1 " "	200000
2 " "	100000
1 " "	90000
1 " "	80000
1 " "	70000
2 " "	60000
1 " "	40000
5 " "	30000
1 " "	25000
7 " "	20000
3 " "	15000
31 " "	10000
67 " "	5000
3 " "	3000
432 " "	2000
763 " "	1000
1238 " "	500
90 " "	300
31700 " "	200

15650 á 170, 130, 100, 80, 40

50,000 nyer. és jut. 13.160,000
összegeben

melyek hat huzásban sorsoltatnak ki.

A harmadik nagy magy. kir. osztálysorsjáték
nemsokára ismét kezdődik és**100,000** sorsjegyre **50,000** nyeremény
ujbóljut, vagyis az oldalt levő nyereményjegyzék szerint
az összes sorsjegyek fele feltétlenül nyerni fog.A nyerési esélyek tehát, mint már általánosan
ismeretes, óriásiak.Összesen tizenhárom millió 160,000 koronát
sorsolnak ki biztosan. A legnagyobb nyeremény leg-
szerencésebb esetben**egy millió korona.**Szíves mielőbbi megrendeléseknél eredeti sors-
jegyeket a tervszerű eredeti árban és pedig:

egy egész I-ső oszt. eredeti sorsjegyet	6.- frt
" fel " " " " "	3.- " "
" negyed " " " " "	1.50 " "
" nyolcad " " " " "	0.75 " "

küldünk szét utánvétellel, vagy a pénz előleges be-
küldése ellenében.A huzások után megküldjük tisztelt vevőinknek
a hivatalos huzási jegyzeket, hivatalos tervezetek pe-
dig díjtalanul állanak rendelkezésre. A huzások a
magy. kir. kormány ellenőrzése mellett nyilvánosan
történnek és azoknál mindenki megjelenhetik.Kérjük a rendelvényeket mielőbb, legkésőbb
azonban

f. évi november hó 17-ig

a huzás napjáig hozzánk beküldeni.

Török A. és T^{SA}

a magy. kir. szab. osztálysorsjáték

főelárusítói

BUDAPEST, V., Váci-körút 4 a.

Rendelőlevél levágandó. Török A. és Társa uraknak Budapest.Kérek részemre..... I. osztályu magy. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a
hivatalos tervezettel együtt küldeni.Az összeget..... frt } utánvételezni kérem } A nem tetsző törlendő.
} postautalvánnyal küldöm. }

Pontos cím:

Amerikai zsebórák.Jótállással, hogy a nickel színét nem változtatja,
szerkezete pontosabb és jobb, mint a legdrágábbaké.**Ára darabonként 3 forint.**

Jótállás mellett, míg a készlet tart.

Hozzá ezüstös óralánc 60 krajcár.

Önberetváló készülék.Fox, valódi solingeni gyártmány, sok kiállításon ki-
tüntetve, gyakorlás nem kell. Megvágás kizárva.
Tiszta és kenyelmes munka. Bőrbetegségtől megment.
Tartós és pénzmegtakarító. 6-26.**Darabja 3 forint.**A penge *** csillagos acélból és a többi részei al-
paccából vannak.

Egy külön penge hozzá 1 forint.

Megrendelhető:

Pollák Sándor

főbizományosnál

BUDAPEST, V. ker., Kálmán-utca 17.

= Gyűjtőknek 5 drb után egy ingyen küldetük. =

Eladó gyökeres szőlőajtványok.

SZÉCSI FERENC-nek

nyitra-zoborhegyi szőlőtelepén

f. é. november havában amerikai
alanyokra ojtott, teljesen össze-
forradt.**dús gyökérezetű**
szőlőajtványokkerülnek eladásra és pedig a kö-
vetkező fajtisza fajokban:

I. Csemegeszőlőfajok.

1000 drb Raisin de Calabre
4000 drb Muscat d' Alexandre
4000 drb Muscat Lunel
500 drb Tokaj Angevine
15000 drb Chasselas elsőrendű, legszebb és legfinomabb fajokban.

II. Borfajok.

15000 drb Mézes fehér
8000 drb Ezerjó
1000 drb Fehér kadarka
2000 drb Olasz Rizling
2000 drb Veltelini
200 drb Oporto.

3-3.

A csemegeszőlőfajok ára 145 forint;
a borfajokból 135 frt ezrenként.

Előjegyzések a tulajdonosnál eszközölhetők.

Szőlőtrágya-kompozíciótés szőlők alá való **mindennemű műtrágyá-**
kat elismert kitűnő minőségben ajánl**A „HUNGÁRIA“****műtrágya, kénsav és vegyi-ipar részvénytársaság**

BUDAPEST, Váci-körút 21.

Részletes utasításokat kívánatra ingyen és bérmentve küld az igazgatóság.

Huszár István könyvnyomdája Nyitrán.